Hoofdstuk 1

Profiel van Latijns-Amerikaanse sekswerkers, onder wie slachtoffers van mensenhandel

1. Context en evoluties

Historisch gezien bestaat **sekswerk** door Latijns-Amerikaanse personen in België al **sinds de jaren '80 en '90**, zowel in Antwerpen als in andere steden.[15] Ook was er reeds in de jaren '90 sprake van trans personen in de Belgische seksindustrie. Sekswerk door Latijns-Amerikaanse personen is de afgelopen decennia evenwel toegenomen in België, zoals ook de seksindustrie op internationale schaal is gegroeid, ten gevolge van de mondialisering die tot een toenemende migratie van vrouwen en een toename van het sekstoerisme heeft geleid.[16] Het fenomeen van **mensenhandel** met het oog op seksuele uitbuiting met Latijns-Amerikaanse slachtoffers is evenwel nieuw.

De oververtegenwoordiging van vrouwen ten opzichte van andere genderidentiteiten in de samenstelling van **Latijns-Amerikaanse sekswerkers** in België is markant,[17] en is bijzonder opvallend in die van Latijns-Amerikaanse **slachtoffers** van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting. In alle beslissingen van de rechtspraak zijn de slachtoffers cisgender of trans vrouwen en ze maken ook de meerderheid uit in de cijfers over de begeleidingen door gespecialiseerde opvangcentra (zie tabel 1 verder).

De terreinorganisaties die Myria ontmoet heeft hebben de minder zichtbare aanwezigheid bevestigd van **cismannen onder de Latijns-Amerikaanse sekswerkers**. Ze worden nergens vernoemd in de rechtspraak over mensenhandel en maar uitzonderlijk onder de slachtoffers van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting die begeleid worden door gespecialiseerde opvangcentra (zie tabel 1 verder). De ondervertegenwoordiging van die groep onder de slachtoffers van mensenhandel kan worden verklaard door het feit dat het een minderheidsgroep is in de algemene samenstelling van de sekswerkers, alsook door het feit dat het een minder zichtbare, zij het even kwetsbare groep betreft.

Trans personen, die sterk vertegenwoordigd zijn bij het Latijns-Amerikaanse sekswerk,[18] zijn in grote mate getroffen door dit fenomeen van mensenhandel. Die vaststelling wordt bevestigd door meerdere actoren met wie Myria gesproken heeft, alsook in de rechtspraak en door het dossier dat in dit verslag wordt geanalyseerd.[19]

Mensenhandel met het oog seksuele uitbuiting van Latijns-Amerikaanse personen in België is een fenomeen dat bijna uitsluitend **meerderjarige** personen tussen twintig en vijftig jaar treft. Myria beschikt niet over informatie die wijst op de aanwezigheid van minderjarigen onder die slachtoffers, met uitzondering

15 Zie J. Rausenberger: "¿Mi cuerpo? ¡Mi vida! Voicing Latin American transgenders in Antwerp's sex industry" in *Journal of Comparative Research in Anthropology and Sociology*, 2016, vol. Nr. 7, nr. 2, pp. 125-142.

16 Zie onder meer voor Nederland: M.-L. Petra Catharina Janssen, *Reizende sekswerkers, Latijns-Amerikaanse vrouwen in de Europese prostitutie*, 2007, p. 7 en voor Frankrijk: F. Guillemaut, Prostitution et immigration: une histoire conjointe, Vacarme 2009/1 (nr. 46), pp. 40-41; zie L. Oso, "Money, Sex, Love and the Family: Economic and Affective Strategies of Latin American Sex Workers in Spain" in *Journal of Ethnic and Migration Studies*, januari 2010, vol. nr.° 36 (1), pp. 47-65.

17 Volgens de gesprekken van Myria; zie ook de hoorzitting met de gerechtelijk commissaris, afdelingshoofd "Human trafficking and smuggling" van DJSOC over de verhouding van ongeveer twaalf vrouwen voor een man bij de personen die zich prostitueren of die seksuele diensten aanbieden op het internet: Verslag namens de Bijzondere commissie voor de evaluatie van de wetgeving en het beleid inzake mensenhandel en mensensmokkel, 12 juni 2023, *Parl. St.*, Kamer, DOC 55 2530/002, p. 31.

18 Zie hoorzitting met de gerechtelijk commissaris, afdelingshoofd "Human trafficking and smuggling" van DJSOC: Verslag namens de Bijzondere commissie voor de evaluatie van de wetgeving en het beleid inzake mensenhandel en mensensmokkel, 12 juni 2023, *Parl. St.*, Kamer, DOC 55 2530/002, p. 31.

19 Zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1: in deze zaak werden twee trans personen beschouwd als slachtoffers van mensensmokkel en van uitbuiting van prostitutie.

van informatie die politiediensten tijdens gesprekken hebben meegedeeld. Volgens hen zouden er soms minderjarigen zijn geïdentificeerd. De afwezigheid van vastgestelde minderjarige slachtoffers in België[20] kan ongetwijfeld worden verklaard door hun afwezigheid in het Latijns-Amerikaanse sekswerk in het algemeen ten gevolge van de Europese controle op migratie.[21]

Latijns-Amerikaanse personen verkrijgen vaak **de Spaanse of de Portugese nationaliteit** als onderdeel van hun migratieparcours.[22] Daarom zijn deze nationaliteiten opgenomen in de verschillende tabellen in deze focus. Tussen 2019 en 2023 ontvingen er evenwel geen Portugese slachtoffers van mensenhandel begeleiding van de opvangcentra. In de tabellen over de begeleiding van slachtoffers van mensenhandel is de Portugese nationaliteit dan ook niet opgenomen.

Tabel 1[23]: Aantal begeleidingen van Latijns-Amerikaanse of Spaanse slachtoffers van seksuele uitbuiting in de centra, volgens wettelijk of ervaren gender[24] (Bron: gespecialiseerde opvangcentra)

	Totaal	Vrouwen	Mannen	X	Nationaliteit
2019	9	7	2	/	Brazilië, Cuba, Venezuela
2020	9	8	1	/	Brazilië, Colombia, Dominicaanse Republiek, Spanje, Venezuela
2021	9	8	1	/	Brazilië, Colombia, Ecuador, Spanje, Suriname, Venezuela
2022	17	16	0	1	Brazilië, Peru, Spanje, Venezuela
2023	14	12	2	/	Brazilië, Colombia
Totaal	**58**	**51**	**6**	**1**	**Brazilië, Colombia, Cuba, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Peru, Suriname, Venezuela**

De **nationaliteiten die in België het meest voorkomen** bij **Latijns-Amerikaanse sekswerkers** zijn de Braziliaanse en de Colombiaanse en – in mindere mate – de Venezolaanse en de Dominicaanse. Die vaststelling werd gemaakt op basis van diverse gesprekken en op basis van de statistieken van de Centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit.

20 Op internationale schaal zou de uitbuiting van jonge Colombiaanse jongens zijn gemeld aan Europol in het kader van een Colombiaans smokkelnetwerk dat hen naar de Verenigde Staten, Latijns-Amerika en Europa smokkelde met het oog op hun seksuele uitbuiting (Europol, situation report, *Criminal networks involved in the trafficking and exploitation of underage victims in the European Union*, Den Haag, oktober 2018, pp. 21-22).

21 Die afwezigheid blijkt uit de geanalyseerde rechtspraak en de verschillende gesprekken van Myria, alsook uit de gegevens van het dossierbeheersysteem MyEldo, waarbij er naar voren komt dat de Latijns-Amerikaanse personen die tussen 2019 en 2023 door de centra voor seksuele uitbuiting werden begeleid allemaal meerderjarig waren toen de begeleiding werd opgestart.

22 Zie verder deel 1, hoofdstuk 1, punt 4 voor meer details over het migratieparcours.

23 Opmerking bij de tabellen 1 en 3 en bij grafiek 1: de voorstelling van de cijfers inzake begeleidingen in 2023 is afkomstig van MyEldo en het jaarverslag 2023 van Myria, terwijl de verdeling van de jaren 2021, 2020 en 2019 afkomstig is van de cijfers uit de eerdere jaarverslagen van Myria: zie *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden* en de website van Myria. Omwille van het nieuwe informaticasysteem sinds 2023 is de rapportage veel nauwkeuriger. De cijfers inzake het aantal aanmeldingen van potentiële slachtoffers werden de afgelopen jaren niet nauwkeurig genoeg bijgehouden, waardoor deze cijfers niet kunnen worden gepresenteerd.

24 X stemt overeen met non-binaire personen. Sinds 2023 kan in het systeem MyEldo een keuze worden gemaakt tussen wettelijk gender en ervaren gender. De optie "ervaren gender" was de voorbije jaren niet mogelijk in het oude systeem en vooralsnog is er geen duidelijke richtlijn voor het registreren van trans personen in het systeem MyEldo.

Tabel 2: Aantal advertenties voor seksuele diensten met Latijns-Amerikaanse en Spaanse of Portugese personen volgens nationaliteit (Bron: DJSOC)

	2022	2023	Januari-juni 2024[25]	Totaal
Brazilië	2.614	2.317	1.344	6.275
Colombia	1.270	1.373	903	3.546
Venezuela	363	407	334	1.104
Dominicaanse Republiek	123	86	65	274
Cuba	104	76	63	243
Argentinië	71	79	47	197
Peru	53	53	49	155
Paraguay	35	24	14	73
Chili	14	13	13	40
Panama	17	18	10	45
Ecuador	11	13	11	35
Bolivia	11	8	3	22
Totaal (Latijns-Amerikaanse personen)	**4.686**	**4.467**	**2.856**	**12.009**
Spanje	1.136	864	563	2.563
Portugal	432	334	171	937
Totaal (Spaanse en Portugese personen)	**1.568**	**1.198**	**734**	**3.500**

Diezelfde vaststelling kan eveneens worden gemaakt voor **Latijns-Amerikaanse slachtoffers** van mensenhandel. In het verleden hadden de begeleidingen van Latijns-Amerikaanse personen door de gespecialiseerde opvangcentra vooral betrekking op Braziliaanse mannen, die slachtoffers waren van economische uitbuiting, terwijl de jongste jaren een groter aantal hoofdzakelijk Braziliaanse en Colombiaanse vrouwen en trans personen die slachtoffers zijn van seksuele uitbuiting worden begeleid (zie tabel 1 hierboven en tabel 3 hieronder). Geregeld gaat eenzelfde dossier over meerdere begeleide slachtoffers. De rechtspraak, de cijfers van de gespecialiseerde opvangcentra en verschillende gesprekken bevestigen die vaststelling, net als de aanwezigheid van een kleiner aantal slachtoffers die afkomstig zijn uit Venezuela, Peru, Ecuador, Bolivia en Argentinië. In sommige gerechtelijke beslissingen waren er trouwens naast de Latijns-Amerikaanse personen ook andere nationaliteiten betrokken onder de slachtoffers (met name Roemeense, Marokkaanse en Nigeriaanse personen).[26]

Tabel 3: Aantal begeleidingen van Latijns-Amerikaanse of Spaanse slachtoffers van seksuele uitbuiting volgens nationaliteit (Bron: gespecialiseerde opvangcentra)

	Brazilië	Colombia	Venezuela	Peru	Spanje	Ecuador	Suriname	Dominicaanse Republiek	Cuba
2019	7	/	1	/	/	/	/	/	1
2020	2	3	2	/	1	/	/	1	/
2021	1	2	2	/	1	2	1	/	/
2022	12	/	1	3	1	/	/	/	/
2023	8	6	/	/	/	/	/	/	/
Totaal	**30**	**11**	**6**	**3**	**3**	**2**	**1**	**1**	**1**

25 Die gegevens zijn beperkt tot de periode van 1 januari tot 1 juli 2024, wat overeenstemt met de helft van het jaar 2024.

26 Zie deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: een beslissing betreffende Latijns-Amerikaanse slachtoffers en een Marokkaanse trans persoon (Corr. Limburg, afdeling Tongeren, 4 januari 2024, k. 9K3R); een dossier met zowel Nigeriaanse als Latijns-Amerikaanse sekswerkers (Brussel Nederlandstalig, 29 maart 2023, 13e k.); en nog een ander dossier rond de uitbuiting van Latijns-Amerikaanse en Oekraïense slachtoffers (Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A). Zie ook een beslissing over een dubbel netwerk van Braziliaanse en Colombiaanse prostitutie: Corr. Brussel Franstalig, 27 mei 2022, k. 47 (onuitgegeven).

2. Kwetsbaarheden en migratieredenen

De sekswerkers zijn over het algemeen afkomstig uit dezelfde **arme regio's** van Latijns-Amerika,[27] uit landen met een onzekere economische situatie.[28] Bij de slachtoffers zitten er soms minder kwetsbare en zelfs universitaire profielen, maar dat is geen algemeen gegeven. Latijns-Amerikaanse **sekswerkers** zijn hoofdzakelijk economisch kwetsbare personen. Hun **migratiereden** is meestal de **zoektocht naar geld** om naar hun familie in hun thuisland te sturen, studies te betalen, hun eigen leven comfortabeler te maken of nog om een persoonlijke schuld terug te betalen.[29]

In sommige gevallen zijn de sekswerkers al **actief** in hun land van herkomst of in een ander Latijns-Amerikaans land.[30] De markt van **sekswerk in Europa** is interessanter dan die van Latijns-Amerika omdat die, enerzijds, aantrekkelijker is in termen van inkomsten voor die personen en anderzijds, toegankelijker is voor Latijns-Amerikaanse **cismannen**.[31]

Uit de gesprekken die Myria gevoerd heeft, blijkt dat de meeste Latijns-Amerikaanse **sekswerkers** alsook de meeste **slachtoffers** uit de geanalyseerde beslissingen over mensenhandel met een **irregulier of precair verblijfsstatuut** op het Belgische grondgebied verblijven.

Het precaire statuut van sekswerkers, als gevolg van het gebrek aan erkenning en de stigmatisering van sekswerk en, voor sommigen, hun irreguliere verblijfssituatie, beperkt **hun toegang tot huisvesting, sociale rechten, reguliere arbeid en gezondheidszorg** heel sterk, wat de deur openzet voor hun uitbuiting door derden. Dat probleem werd versterkt door de COVID-19-pandemie.[32] Door de moeilijke toegang tot huisvesting kunnen sekswerkers vaak niet anders dan **buitensporige huurprijzen** voor lief nemen.

Latijns-Amerikaanse sekswerkers zijn ook sterk blootgesteld aan risico's van uitbuiting door de talrijke vormen van **geweld en discriminatie** die ze ondergaan.[33] Ook de **risico's op verkrachting en diefstal** zijn enkele van de vele factoren van kwetsbaarheid bij **Latijns-Amerikaanse sekswerkers**.[34]

Latijns-Amerikaanse trans personen vormen trouwens een bijzonder kwetsbare groep **die in hun land van herkomst** vaak wordt geconfronteerd met verschillende vormen van geweld.[35] **Transfobie** uit er zich onder de vorm van institutioneel geweld, met name door de politie,[36] alsook onder de vorm van verbaal en fysiek geweld, soms zelfs van hun familie. Die personen ondergaan "(…) de druk van de maatschappelijke vorming van hun milieu van herkomst en in het bijzonder de druk van gendernormen in volksmilieus (heteronormativiteit, homofobie, sanctie voor afwijkende mannelijke aard). Die overlapping klasse/gender duwt de personen richting de sociaal marginale en gestigmatiseerde prostitutie".[37] Ze moeten om **politieke redenen** hun toevlucht nemen tot de informele sector van het sekswerk om **financiële autonomie** te bereiken. Soms houden de economische drijfveren van trans personen ook verband met hun wens om hun gendertransitie te betalen. In hun drang naar een dergelijke autonomie leidt de zoektocht naar een hoger inkomen hen naar de Europese markt van het

---

27 Uit de gesprekken die Myria gevoerd heeft blijkt dat tal van Ecuadoriaanse sekswerkers afkomstig zouden zijn uit de stad Guayaquil, terwijl Braziliaanse sekswerkers in de regel afkomstig zouden zijn van de deelstaten Minas Gerais en Goiás. Zie hiervoor een lopend onderzoek in Namen naar een netwerk in de deelstaten Federaal District en Goiás (G. Dupont, "Prostitution – 'J'ai fui un réseau de prostitution brésilien à Namur'", 1 juli 2024, *DH Les sports+*, beschikbaar op www.dhnet.be).

28 Venezuela kampt al een tiental jaar met een economische crisis, hyperinflatie, economische sancties en een verminderde olieproductie, met een extreme armoede van zijn bevolking tot gevolg (DAO migratie, "Analyse van migraties: Zuid-Amerika", federale politie, augustus 2023). Wat Colombia betreft, zie ook de economische studie die de OESO in februari 2022 heeft uitgevoerd: "(…) zowel de groei als de sociale inclusie wordt gehinderd door de tekortkomingen van het structurele beleid dat meer dan de helft van de personen die bezoldigde arbeid verrichten uitsluit van formele tewerkstelling en sociale bescherming en ondernemingen tegelijk verhindert om zich te ontwikkelen en productiever te worden" (OESO, *Economie de la Colombie en un coup d'œil*, beschikbaar op www.oecd.org/fr).

29 Volgens diverse gesprekken van Myria; zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.3.; zie de externe bijdrage van terreinorganisaties op het einde van deze focus; zie ook een zaak waarin Myria zich burgerlijke partij heeft gesteld: Corr. Brussel Franstalig, 4 oktober 2024, 47e k. (definitief).

30 Door de stempels in hun paspoorten waaruit blijkt dat ze al veel gereisd hebben in Latijns-Amerika voor ze naar Europa kwamen, vermoeden de politiediensten dat de vrouwen in hun land van herkomst al sekswerk hebben verricht.

31 Uit een gesprek met terreinorganisaties blijkt dat de arbeidsmarkt van sekswerk in Latijns-Amerika in de regel minder toegankelijk is voor mannen die seksuele betrekkingen hebben met mannen dan voor vrouwen en trans personen. Dat kan worden verklaard door een sterkere sociale en religieuze discriminatie in het land van herkomst.

32 Zie de externe bijdrage van Johan Debuf, eerste hoofdinspecteur van politie, Politiezone Brussel-Noord, in: Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, p. 46.

33 Zie hoorzitting van dhr. Guilhem Lautrec (Alias) over Latijns-Amerikaanse sekswerkers: Brussels Hoofdstedelijk Parlement, Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Verslag betreffende de prostitutie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hoorzittingen, 19 mei 2022, pp. 48-56.

34 Zie de getuigenis van een slachtoffer in het kader van een lopend onderzoek in Brazilië en in Namen: G. Dupont, "Prostitution – 'J'ai fui un réseau de prostitution brésilien à Namur'", 1 juli 2024, *DH Les sports+*, beschikbaar op www.dhnet.be.

35 Volgens de Trans Murder Monitoring (TMM) van 2020 werden er in het jaar voordien wereldwijd 353 moorden op trans vrouwen gemeld. Bijna de helft daarvan gebeurde in Brazilië en 62% van de slachtoffers was een sekswerker: zie TMM (Trans versus Transphobia), "Update Trans Day of Remembrance 2020", TGEU, 11 november 2020.

36 Zie het verslag van het CGVS (CEDOCA) over gewelddaden en/of discriminatie door de politie ten aanzien van LGBT+-personen: CGVS, "Colombia – Seksuele minderheden en transgenders", COI focus, 19 oktober 2020.

37 O. L. Gonzalez, "L'imbrication classe et sexe à l'œuvre : parcours identitaires et migratoires chez les personnes trans MtF latino-américaines" in *Genre, sexualité & société*, 2018, vol. nr. 20.

sekswerk. In **Europa** worden Latijns-Amerikaanse trans personen, **ongeacht hun genderexpressie**[38], evenwel – net als de andere Latijns-Amerikaanse sekswerkers – geconfronteerd met geweld, stigmatisering en sociale discriminatie, in het bijzonder wat de **toegang tot gezondheidszorg, huisvesting en tewerkstelling** betreft.[39]

Latijns-Amerikaans sekswerk in België is **minder zichtbaar**, door de verborgen aard van het fenomeen en zijn gesloten en reizende gemeenschap. Het is dan ook moeilijk om in contact te komen met die gemeenschap, waardoor er een groter risico is qua kwetsbaarheid. Omdat deze groep meestal geen Nederlands, Frans of Engels spreekt en begrijpt, speelt ook de **taalbarrière** een rol in dat sociale isolement. Dat leidt tot een zekere onmacht in hun relaties met klanten of in het kader van de huur van appartementen in een taal ze niet begrijpen, wat hen ertoe kan brengen om gebruik te maken van telefonisten of tussenpersonen. Door het taalisolement hebben Latijns-Amerikaanse slachtoffers bij hun aankomst in België doorgaans alleen hun uitbuiters als contactpersonen, wat hun afhankelijkheid van hen versterkt.[40]

De Belgische hoven en rechtbanken baseren de kwetsbaarheid van **Latijns-Amerikaanse slachtoffers van mensenhandel** met het oog op seksuele uitbuiting in België geregeld op het feit dat hun uitbuiters controle over hen uitoefenen en op het feit dat ze een groot deel van hun inkomsten aan die laatsten moeten afstaan.[41] De kwetsbaarheid van deze groep vloeit eveneens voort uit het feit dat ze geen andere **bestaansmiddelen** hebben dan wat het sekswerk opbrengt. Enkele beslissingen in de rechtspraak maken gewag van een zeker **geweld**, fysiek of via bedreigingen, van de uitbuiters ten aanzien van de slachtoffers van mensenhandel, terwijl de controle die de daders uitoefenen meestal subtieler is.[42] In een beslissing waarbij een dubbel netwerk betrokken was, verklaarden de Colombiaanse slachtoffers dat ze zich bedreigd voelden en bang waren voor represailles, terwijl de Braziliaanse slachtoffers verklaarden in te stemmen met het ingevoerde systeem.[43]

3. Wervingsmethodes

Dit punt heeft zowel betrekking op Latijns-Amerikaanse sekswerkers in het algemeen als op slachtoffers van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting.

Vaak **weten** Latijns-Amerikaanse **sekswerkers** dat zij in Europa in de prostitutie zullen werken, maar kennen ze de precieze voorwaarden niet. In zeldzame gevallen wordt er hun een job als *nanny*, schoonmaakster, serveerster, kapster of werkkracht in een nagelsalon aangeboden. Soms worden **valse beloften** gebruikt bij de rekrutering van Latijns-Amerikaanse slachtoffers van mensenhandel.[44] Dat is ook het geval in een lopend onderzoek in Namen, waarin Braziliaanse *influencers* en modellen oorspronkelijk werden gerekruteerd voor een degelijke baan.[45] Uit de rechtspraak blijkt dat de rekrutering in de regel **in het land van herkomst** via internet gebeurt en minder vaak op het Belgische grondgebied.

Myria heeft in het kader van meerdere gesprekken vernomen dat de **Latijns-Amerikaanse gemeenschap** in Europa **in het algemeen** heel actief is op **sociale media** en op ***instant messaging apps***. Via talrijke groepen op sociale media over verschillende thema's met soms wel duizenden leden wordt er informatie uitgewisseld. Het is een praktische en toegankelijke manier voor nieuwkomers om een netwerk uit te bouwen en informatie te bekomen.

Ook sekswerkers uit Latijns-Amerika die in Europa willen werken maken gebruik van sociale media en *instant messaging apps* zoals Facebook, Instagram, TikTok, WhatsApp, WhatsApp Business, Signal en Telegram. Zo bestaan er WhatsAppgroepen voor onder meer accommodatie of huisvesting, voor uitleg over hoe verblijfsdocumenten kunnen worden bekomen, schoonheidstips, privétaxi's, voor contacten, prostitutieactiviteiten, … Daarin worden tips uitgewisseld en worden er contacten gelegd.[46] Het is een manier voor sekswerkers om snel hun weg te vinden in een andere stad of in een ander land. Ze kunnen op deze manier snel

38 Omvat "(…) onder meer: mannen en vrouwen met een verleden als transseksueel en al wie zich identificeert als transseksueel, transgender, travestiet, androgyn, polygender, persoon met een fluïde gender ('genderqueer'), persoon zonder gender, persoon met een variërend gender ('gender variant') of die een andere genderidentiteit en/of -expressie heeft dan de standaardtweedeling tussen man en vrouw en die aan zijn gender uiting geeft aan de hand van zijn kleding, voorkomen of lichaamsveranderingen, met inbegrip van meervoudige chirurgische ingrepen" (Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, *op.cit.*, p. 26).

39 Volgens de rechtspraak en de gesprekken die Myria gevoerd heeft; zie hoorzitting van Guilhem Lautrec (Alias), *op.cit.*

40 Volgens de gesprekken die Myria gevoerd heeft. Zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.3.

41 Zie verder deel 1, hoofdstuk 2, punt 3.4. voor meer details over het begrip controle.

42 Zie deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: Brussel Nederlandstalig, 29 maart 2023, 13e k.

43 Corr. Brussel Franstalig, 27 mei 2022, 47e k. (onuitgegeven).

44 Volgens de gesprekken die Myria gevoerd heeft; zie ook een beslissing betreffende een baan in een nagelsalon in deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A.

45 Zie G. Dupont, "Prostitution – 'J'ai fui un réseau de prostitution brésilien à Namur'", 1 juli 2024, *DH Les sports+*, beschikbaar op www.dhnet.be.

46 Zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.2.3.

en gemakkelijk reizen van de ene locatie naar de andere en een verblijfplaats regelen. Sekswerkers vernemen zo ook welke buurten bekendstaan voor sekswerk en wat de gebruiken en prijzen zijn in een bepaald land of in een bepaalde stad.

Ook uit zaken over **seksuele uitbuiting** blijkt dat sekswerkers via sociale media en *instant messaging apps* soms terechtkomen bij een **faciliterende organisatie**.[47]

> Uit een dossier is er bijvoorbeeld gebleken dat een Braziliaanse trans sekswerker vanuit Brazilië naar Italië reisde, daar enkele weken autonoom werkte en nadien naar Denemarken trok. Via een WhatsAppgroep vernam zij dat er goed kon worden verdiend in België, waarna ze naar Charleroi reisde. Na enkele weken vertrok zij opnieuw naar Italië en van daar reisde ze opnieuw naar haar familie in Brazilië. Toen zij na enkele maanden besefte dat ze geld nodig had, kwam zij terug naar Europa.[48]

Daarnaast speelt **mond-tot-mondreclame** een grote rol. De sekswerker kent iemand in Europa die dat werk doet en er veel geld mee verdient. Het kan een vertrekpunt zijn om vervolgens via sociale media en *instant messaging apps* contact te leggen. Hoewel het geen terugkerende rekruteringsmethode is, werd er in twee dossiers vastgesteld dat de '***loverboy***'-methode werd toegepast, waarbij de beklaagde zijn verleidingskracht had gebruikt om het slachtoffer te rekruteren.[49]

In veel gevallen komen de sekswerkers op eigen kracht naar Europa. Anderen doen een beroep op georganiseerde netwerken die fungeren als een **soort 'reisagentschappen'**.[50] Die faciliteren de reistrajecten **naar en nadien binnen Europa**. Zo regelen zij de nodige reisdocumenten (zoals vliegtuigtickets). Zij regelen ook de nodige administratie voor het toeristenvisum. Ze geven hun bijvoorbeeld cash geld (1.000 of 2.000 euro) om hun kredietwaardigheid aan te tonen bij de grensovergang.[51] Die vaststelling werd met name gedaan in het kader van een onderzoek dat in Brazilië en in Namen werd gevoerd rond een prostitutienetwerk dat via reisagentschappen werkte.[52]

Uit een gesprek met een politiedienst blijkt dat dit fenomeen vooral, maar niet uitsluitend, wordt vastgesteld bij Braziliaanse **'touroperators'** die een totaalpakket inclusief vlucht, hotel voor een eventuele tussenstop/transit, een eerste appartement en andere diensten aanbieden.

4. Migratieparcours

In dit punt wordt eerst het internationale traject van de Latijns-Amerikaanse personen behandeld en wordt er vervolgens dieper ingegaan op de situatie van Latijns-Amerikaanse sekswerkers en van Latijns-Amerikaanse slachtoffers van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting in het bijzonder.

De migratieroute en de verblijfssituatie van **Latijns-Amerikaanse personen in de seksindustrie** kunnen uiteenlopende vormen aannemen: van legale migratie met verblijfstitels of toeristenvisa tot irreguliere verblijfssituaties.

Volgens diverse gesprekken komen veel Latijns-Amerikaanse personen **via Spanje of Portugal** het Schengengebied binnen. Historisch komen Brazilianen vooral via Portugal. Personen uit andere Latijns-Amerikaanse landen komen via Spanje. De affiniteit met de taal en de cultuur speelt daarbij beslist een rol. Voor bepaalde landen uit Zuid- en Midden-Amerika geldt er **geen visumplicht** meer sinds enkele jaren. De onderdanen van deze landen[53] kunnen, onder bepaalde voorwaarden, vrij in het Schengengebied reizen tijdens een bepaalde periode.[54] Zo is er sinds 2015 geen visumplicht meer voor Colombianen en Peruvianen die naar Schengen willen reizen. Brazilianen van hun kant kunnen vrij naar het Schengengebied reizen sinds 2001.

---

47 Zie verder deel 1, hoofdstuk 2, punt 2.1. voor meer details over de faciliterende organisaties.

48 Zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.3.

49 Zie deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: Corr. Luik, 22 november 2023, 19e k.; zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.3.4.

50 Zie M. Mariën, "Twee Brazilianen in cel voor mensenhandel in de prostitutiesector: 'Werden onder druk gezet en bedreigd'", Het Laatste Nieuws, 7 juni 2024, beschikbaar op www.hln.be en Belga, "Brazilianen blijven in de cel voor mensenhandel in de prostitutiesector", Krant van West-Vlaanderen, 11 juni 2024, beschikbaar op www.kw.be.

51 De migratiedienst aan de Schengenbuitengrens kan namelijk controleren of een persoon voldoende bestaansmiddelen heeft om binnen de EU te reizen. Zie deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A.

52 Zie de getuigenis van een slachtoffer: G. Dupont, "Prostitution – 'J'ai fui un réseau de prostitution brésilien à Namur'", 1 juli 2024, *DH Les sports+*, beschikbaar op www.dhnet.be.

53 Voor Latijns-Amerika geldt dat voor Argentinië, Brazilië, Chili, Colombia, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mexico, Nicaragua, Panama, Peru, Uruguay en Venezuela. Bolivia, Belize, Cuba, de Dominicaanse republiek, Ecuador en Suriname vallen hier bijvoorbeeld niet onder. Zie ook L_2018303NL.01003901.xml (europa.eu) voor de volledige lijst Applying for a Schengen visa - European Commission (europa.eu).

54 Het gaat om 90 dagen over een periode van 180 dagen.

Vaak verkrijgen ze na een tijdje een **verblijfsrecht** in of zelfs de **nationaliteit** van Spanje en Portugal. Met deze verblijfstitel kunnen zij vrij rondreizen binnen de EU maar het betekent niet noodzakelijk dat ze in een andere lidstaat mogen verblijven, er mogen werken of er zich langdurig kunnen vestigen. Het soepelere visumbeleid voor onderdanen van landen uit Latijns-Amerika werd door meerdere experten aangewezen als een van de voornaamste redenen waarom er sinds kort meer personen met bepaalde nationaliteiten in Europa verblijven, meer bepaald Colombianen en Venezolanen.

In sommige gevallen verblijven de personen drie maanden in de EU en **keren ze nadien terug** naar hun land van herkomst. In andere gevallen blijven de personen ook nog na het verstrijken van hun visumtermijn, in irregulier verblijf. Soms dienen personen een verzoek om **internationale bescherming** in.[55] Soms zijn ze weigerachtig om erkend te worden als vluchteling aangezien dat betekent dat zij niet mogen terugkeren naar hun land van herkomst. De **COVID-19**-pandemie heeft ook een impact gehad op het migratieparcours van de Latijns-Amerikaanse sekswerkers die niet naar Latijns-Amerika konden terugkeren tijdens die gezondheidscrisis.

De hoge **mobiliteit binnen België en in Europa** vormt een typisch fenomeen bij **Latijns-Amerikaanse sekswerkers**. Zij verblijven maar enkele dagen of weken in een stad en verplaatsen zich dan naar ergens anders. De **interne verplaatsingen** lijken een dubbel doel te hebben. Enerzijds commercieel, volgens het principe ***"New in town"***: een nieuwe sekswerker in een bepaalde regio trekt meer klanten aan. Anderzijds kunnen sekswerkers zo lokaal geen netwerk uitbouwen en slagen ze erin uit het vizier van de autoriteiten te blijven. De lokale politie en de terreinorganisaties die sekswerkers begeleiden stellen dat het daardoor moeilijk is om een goed zicht te krijgen op de sekswerkers en een vertrouwensband met hen op te bouwen.[56]

Spanje en Portugal vormen vaak de uitvalsbasis van waaruit **Latijns-Amerikaanse sekswerkers** zich (tijdelijk) verplaatsen naar andere lidstaten.[57] Een beslissing ging over een dubbel netwerk dat heel representatief is voor die tendensen bij Latijns-Amerikaanse slachtoffers van mensenhandel: de Braziliaanse slachtoffers hebben verklaard in Portugal te wonen en te werken, terwijl de Colombiaanse slachtoffers hebben aangegeven dat ze in Spanje hebben geleefd.[58] In het algemeen verplaatsen ze zich per vliegtuig of per auto naar België. Soms komen de sekswerkers ook **via Amsterdam of Parijs naar België**.[59] Voor sommigen is België dus het bestemmingsland, maar ze komen eveneens terecht in Frankrijk, in Nederland[60], in Luxemburg, in Zwitserland of in Kroatië.[61] Dat zijn doorgaans de landen waar klanten het meest betalen en waar ze dus het best kunnen verdienen. Vaak gebeuren de activiteiten in de **grensregio's** met Nederland[62], Frankrijk en Luxemburg. Uit interviews met politiediensten bleek dat **Polen** vroeger een belangrijke toegangspoort vormde, ook voor andere groepen zoals Chinese sekswerkers, maar sinds 2017 verschoof dat langzaam naar Spanje.

Latijns-Amerikaanse personen vormen niet zelden een **gezin** met een persoon uit een andere lidstaat van de Europese Unie.[63] In een dossier[64] zijn meerdere Braziliaanse slachtoffers van mensenhandel in Spanje **getrouwd** voor ze in België aankwamen. Een Braziliaans slachtoffer heeft trouwens verklaard dat ze in België is komen werken om haar activiteiten als sekswerker te verbergen voor haar omgeving in Spanje.

In een beslissing was er sprake van de organisatie van een **schijnhuwelijk** in de Dominicaanse Republiek om een jong Dominicaans slachtoffer van mensenhandel naar België te laten komen om hier te worden uitgebuit.[65]

---

55 Volgens een analyse van de migratie door de federale politie; "Sinds begin 2023 zijn Venezolanen, Colombianen en Peruvianen de sterkst vertegenwoordigde nationaliteiten voor de verzoeken om internationale bescherming in Europa. Volgens de gegevens van Eurostat vertegenwoordigen ze een totaal van 16% van alle verzoeken in de EU+ (Ven.: 41.575, Col.: 38.000 en Per.: 12.875)" (Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYAPPCTZM/default/table in DAO migration, "Analyse migratoire: Amérique du Sud", federale politie, augustus 2023, p. 1).

56 Volgens de gesprekken die Myria gevoerd heeft.

57 Zie de route van een Venezolaanse burgerlijke partij in een beslissing die in deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2. wordt besproken: Corr. Limburg, afdeling Tongeren, 4 januari 2024, k. 9K3R.

58 Corr. Brussel Franstalig, 27 mei 2022, 47e k. (onuitgegeven).

59 Zie ook een zaak waarin Myria zich burgerlijke partij stelde: Corr. Brussel Franstalig, 4 oktober 2024, 47e k. (definitief); zie ook de analyse van een zaak (deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.3.) waarin meerdere slachtoffers vanuit hun land van herkomst het vliegtuig naar Parijs hebben genomen om vervolgens in België aan te komen.

60 Zie deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A.

61 Zie M. Mariën, "Twee Brazilianen in cel voor mensenhandel in de prostitutiesector: 'Werden onder druk gezet en bedreigd'", *Het Laatste Nieuws*, 7 juni 2024, beschikbaar op www.hln.be en Belga, "Brazilianen blijven in de cel voor mensenhandel in de prostitutiesector", *Krant van West-Vlaanderen*, 11 juni 2024, beschikbaar op www.kw.be.

62 Zie met name een zaak waarin Myria zich burgerlijke partij stelde: Corr. Brussel Franstalig, 4 oktober 2024, 47e k. (definitief). In dit dossier zou de prostitutie georganiseerd zijn in Utrecht en meerdere steden in België, in daartoe gehuurde appartementen en hotels. Zo ontving Myria een beslissing waarbij de activiteiten zowel in Nederland als net over de grens in Limburg plaatsvonden. Zie ook deel 2, hoofdstuk 3, punt 2.2.2.: Corr. Limburg, afdeling Hasselt, 1 december 2023, k. 18A.

63 Zie M.-L. Petra Catharina Janssen, *Reizende sekswerkers, Latijns-Amerikaanse vrouwen in de Europese prostitutie*, 2007, p. 2, beschikbaar op www.uva.nl.

64 Zie deel 2, hoofdstuk 2, punt 1.3.

65 Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2023, Een keten van verantwoordelijkheden*, p. 99 (Corr. Leuven, 6 december 2022, k. C2) en de website van Myria (rechtspraak).